

מסכת סנהדרין פרק א'

6. ד,ב – ה,א

תנו רבנן :

"דיני ממונות בשלשה,

ואם היה מומחה לרבים דן אפילו יחידי." **ה,א**

אמר רב נחמן :

בגון אגא דן דיני ממונות ביחידי.

וכן אמר רבי חייא :

בגון אגא דן דיני ממונות ביחידי.

איבעיא להו :

'בגון אגא' - דגמירנא וסבירנא ונקיטנא רשותא, אבל לא נקיט רשותא דיניה לא דינא.

או דילמא : אף על גב דלא נקיט רשותא דיניה דינא?

תא שמע :

דמר זוטרא בריה דרב נחמן דן דינא וטעה,

אתא לקמיה דרב יוסף.

אמר ליה : אם קיבלוך עליהו - לא תשלים,

ואי לא - זיל שלים.

שמע מינה : כי לא נקיט רשותא דיניה דינא.

שמע מינה.

7. דה, א

אמר רב:

האי מאן דבעי למידן דינא ואי טעה מיבעי למיפטרא,
לישקול רשותא מבי ריש גלותא.

וכן אמר שמואל:

לשקול רשותא מבי ריש גלותא.

פשיטא מהכא להכא ומהתם להתם (מהני),
ומהכא להתם (נמי) - מהני.

דהכא "שבת", והתם "מוזקק".

כדתנא:

"לא יסור שבט מיהודה" (בראשית מט, י) – אלו ראשי גליות שבבבל,
שרודין את ישראל בשבת
"ומוזקק מבין רגליו" – אלו בני בניו של חזל, שמלמדין תורה ברבים".
מהתם להכא מאי?

תא שמע:

רבה בר חנה דן דינא וטעה,

אתא לקמיה דרב חייא.

אמר ליה: אי קיבלוך עליהו - לא תשלים,
ואי לא - זיל שלים.

והא רבה בר חנה רשותא הוה נקיט,

שמע מינה מהתם להכא - לא מהני.

שמע מינה.

ולא מהני?!

והא רבה בר רב הונא כי הוה מינצי בהדי דבי ריש גלותא,

אמר: לאו מיניכו נקיטנא רשותא, נקיטנא רשותא מאבא מרי,
ואבא מרי מרב, ורב מרבי חייא, ורבי חייא מרבי!

במילתא דעלמא הוא דאוקים להו.

וכי מאחר דלא מהני, רבה בר חנה רשותא דנקט למה לי?

לעיירות העומדים על הגבולין.

מאי רשותא?

כי הנה נחית רבה בר חנה לבבל,
אמר ליה רבי חניא לרבי: בן אחי יורד לבבל,
יורה? יורה!
דין? דין!
יתיר בכורות? יתיר!

כי הנה נחית רב לבבל, אמר ליה רבי חניא לרבי: בן אחותי יורד לבבל,
יורה? יורה!
דין? דין!
יתיר בכורות? אל יתיר!

מאי שנא למר דקא קרי 'בן אחי', ומאי שנא למר דקא קרי 'בן אחותי'?

וכי תימא הכי הנה מעשה,
והאמר מר:
איבו, וחנה, ושלל, ומרתא, ורבי חניא,
כולהו בני אבא בר אחא פרסלא מכפרי הוו!

רב בר אחוה דהנה בר אחתיה,
רבה בר חנה בר אחוה דלאו בר אחתיה.

ואי בעית אימא:
על שם חקמתו.

ה,ב

דכתיב: "אמר לוֹזְכָמָה אֲזוּזִי אֶת" (משלי ז, ד).

'יתיר בכורות? אל יתיר'.
מאי טעמא?

אילימא משום דלא חפס, הא קא אמרינן דחפס טובא,
אלא משום דלא בקיע במומי,
והאמר רב:
שמונה עשר חדשים גדלתי, אצל רועה בהמה,
לידע איזה מום קבוע ואיזה מום עובר!

אלא לחלק לו כבוד לרבה בר חנה.

ואיבעית אימא:

משום הא גופיה דרב בקיע במומי טפי, ושרי מומי דלא ידעי אינשי,
ואמרי: כי האי גוונא שרא רב, ואתו למשרי מום עובר.

"יורה? יורה!"

אי גמיר, רשותא למה לי למישקל?

משום מעשה שהיה.

דתנא:

"פעם אחת הלך רבי למקום אחד,

וראה בני אדם שמגבלין עיסותיהם בטומאה,

אמר להם: מפני מה אתם מגבלין עיסותיכם בטומאה?

אמרו לו: תלמיד אחד בא לכאן וחזרה לנו מי בצעים אין מכשירין".

הוא, מי ביצים, דרש להו,

ואינהו סבור מי בצעים קאמר.

וטעו נמי בהא:

מי קרמיון ומי פיגה פסולין, מפני שהן מי בצעים.

ואינהו סבור: מדלגבי חטאת פסילי אכשורי נמי לא מכשירי,

ולא היא,

התם לענן חטאת בעינן 'מים חיים',

הקא אכשורי כל דהו מכשירי.

תנא:

"באותה שעה גזרו:

תלמיד אל יורה אלא אם כן נוטל רשות מרבו",

תנחום בריה דרבי אמי איקלע לחתר,

דרש להו: מותר ללותות חיטין בפסח,

אמרו לו: לאו רבי מני דמן צור איכא הקא?

ותנא:

"תלמיד אל יורה הלכה במקום רבו,

אלא אם כן חזיה רחוק ממנו שלש פרסאות כנגד מחנה ישראל".

אמר להו:

לאו אדעתאי.

רבי חייא חזייה להחוא גבכא דהנה קאי בבית הקברות,

אמר ליה: לאו בן איש פלוני כהן אתה?

אמר ליה: אין, אבוה דהחוא גבכא גבה עינים הנה,

נתן עיניו בגרושה וחללו.

פשיטא לפלגא הא קאמר דמהני.

על תנאי מאי?

תא שמע:

דאמר ליה רבי יוחנן לרב שמו:

הרי אתה ברשותנו, עד שתבוא אצלנו.

אמר שמואל: שנים שדנו דיניהם דין, אלא שנקרא בית דין חצוף".

יתיב רב נחמן וקאמר להא שמעתא.

איתיביה רבא לרב נחמן:

"אפילו שנים מזכין או שנים מחייבין,

ואחד אומר 'איני יודע' יוסיפו הדיוגין".

ואי איתא, להווי כשנים שדנו,

שאני התם דמעיקרא אדעתא דתלתא יתיבי,

הכא לאו אדעתא דתלתא יתיבי.

איתיביה:

"רבן שמעון בן גמליאל אומר:

חדין בשלשה, ופשרה בשנים. ויפה כח פשרה מכח חדין,

ששנים שדנו – בעלי דיגין יכולין לחזור בקו.

שנים שעשו פשרה – אין בעלי דיגין יכולין לחזור בקו".

וכי תימא פליגי רבנן עליה דרבן שמעון בן גמליאל,

והאמר רבי אבהו: שנים שדנו לדברי הכל אין דיניהם דין!

ו,א

גברא אנברא קא רמית?!